

Vergaderjaar 2025–2026

28 498

Het Internationaal Strafhof

Nr. 59

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 februari 2026

Van 1 tot en met 5 december jl. vond in Den Haag de jaarlijkse Vergadering van verdragspartijen bij het Statuut van Rome (*Assembly of States Parties*, ASP) inzake het Internationaal Strafhof (ISH) plaats. Over de Nederlandse inzet tijdens deze Vergadering werd u geïnformeerd middels de Kamerbrief van 1 december 2025.¹

Inleiding

De jaarlijkse vergadering stond dit jaar in belangrijke mate in het teken van de zorgen over de externe bedreigingen voor het Hof, waaronder de aanhoudende cyberaanvallen, de arrestatiebevelen die de Russische Federatie heeft uitgevaardigd tegen ambtsdragers van het ISH en de sancties van de Verenigde Staten tegen ambtsdragers van het Hof, een Speciaal Rapporteur van de Verenigde Naties en een aantal bij het Hof betrokken NGO's. In het licht daarvan werd dit jaar voor het eerst een ministerieel programma aangeboden, waaraan 25 verdragspartijen hebben deelgenomen, inclusief het Koninkrijk der Nederlanden. Daarnaast heeft de ASP een politieke verklaring aangenomen, waarin de verdragspartijen hun solidariteit en steun uitspreken voor het Hof.² Alleen Hongarije en Argentinië hebben aangegeven deze verklaring niet te kunnen steunen. Hongarije, dat voornemens is het Statuut van Rome te verlaten, was ook niet aanwezig bij de ASP.

Aangezien het van groot belang is dat de verdragspartijen er samen voor zorgen dat het Hof zo onbelemmerd mogelijk kan blijven functioneren, verwelkomt het kabinet het feit dat de ASP tevens unaniem heeft besloten om alle verdragspartijen aan te moedigen om een dialoog met

¹ Kamerbrief over inzet jaarlijkse Vergadering verdragspartijen bij Statuut van Rome (Kamerstuk 28 498 nr. 58)

² *Declaration of the Assembly of States Parties at the twenty-fourth session of the Assembly* (ICC-ASP/24/Decl.1).

niet-verdragspartijen aan te gaan, waarmee primair wordt bedoeld op een dialoog met de VS over hun zorgen ten aanzien van het ISH. Hierover zijn passages opgenomen in de politieke verklaring en de zogenaamde «omnibusresolutie».³ Daarin wordt gepreciseerd dat deze dialoog dient te worden gevoerd met eerbiediging van het internationaal recht, het Statuut van Rome en de onafhankelijkheid, onpartijdigheid en integriteit van het ISH. Het Bureau van de ASP – waar 21 van de 125 verdragspartijen zitting in hebben en dat tijdens de inter-sessionele periodes fungeert als het besluitvormingsorgaan van de ASP – zal beslissen over de verdere vormgeving van dit proces.⁴

Hoewel de verdragspartijen tijdens de jaarlijkse vergadering eenheid hebben uitgestraald en een duidelijk signaal van steun aan het ISH hebben afgegeven, blijven er voor 2026 twee grote zorgen bestaan: (1) eventuele verdere sancties, en (2) het vermeende seksuele wangedrag van hoofdaanklager Khan en de mogelijke gevolgen daarvan. Voor wat betreft dat laatste heeft de President van de ASP bekendgemaakt dat het rapport van het onderzoek dat is verricht door de *Office of Internal Oversight Services* («OIOS») van de Verenigde Naties op 12 december jl. naar een *ad hoc* panel van drie externe rechters is gestuurd.⁵ Dit panel zal in het voorjaar een advies uitbrengen waarin de feitelijke bevindingen van het OIOS-rapport juridisch worden gekwalificeerd. Vervolgens zal het Bureau van de ASP op basis van het OIOS-rapport en het advies van het *ad hoc* panel een besluit nemen over de volgende stappen.

Algemeen debat

Tijdens het algemene debat van jaarlijkse vergadering, onderstreepte de President van het ISH dat het Hof niet zal toegeven aan externe druk en bedreigingen, maar loyaal zal blijven aan het internationaal recht en het Statuut van Rome.⁶ Verder wees zij op een nieuwe interne verordening, waarin is bepaald dat de verzoeken om arrestatiebevelen van de Aanklager in eerste instantie als geheim of verzegeld moeten worden geclassificeerd. Het is uitsluitend aan de rechters om per geval te beslissen of arrestatiebevelen openbaar worden gemaakt. De President van het ISH onderstreepte verder het belang van een goede werkcultuur en noemde in dat verband een aantal maatregelen die het Hof recentelijk heeft getroffen.

De plaatsvervangend Aanklager uit Senegal gaf aan dat in 2025 een recordaantal arrestatiebevelen is uitgevaardigd en uitgevoerd.⁷ In het kader van het Darfoer-onderzoek wordt door het Parket van de Aanklager intensief gewerkt aan de recente gebeurtenissen in El Geneina, El Fasher en andere locaties. In het kader van het Venezuela-onderzoek heeft het Parket besloten om het landenkantoor in Caracas – dat was geopend om de nationale onderzoeken te ondersteunen – te sluiten, omdat er door Venezuela te weinig vooruitgang werd geboekt in deze nationale onderzoeken. Met de lancering van het nieuwe beleid inzake milieuschade en cybercriminaliteit heeft het Parket een belangrijke fase van thematische beleidsontwikkeling afgerond.

³ Zie §4 van de politieke verklaring en §177 van de omnibusresolutie, de jaarlijkse verzamelresolutie getiteld *Strengthening the International Criminal Court and the Assembly of States Parties* (ICC-ASP/24/Res.6).

⁴ Het Koninkrijk der Nederlanden is op dit moment geen lid van het Bureau van de ASP. Zie voor een overzicht van de huidige leden: Bureau of the Assembly | International Criminal Court.

⁵ Zie het persbericht van de President van de ASP d.d. 12 december 2025.

⁶ Zie hier voor de toespraak van de President van het ISH.

⁷ Zie hier voor de toespraak van de Plaatsvervangend Aanklager.

Tijdens het algemene debat werden verklaringen afgelegd door 68 verdragspartijen, 3 *observer states* (China, Cuba en Iran) en door meerdere internationale organisaties en NGO's. De Nederlandse verklaring werd uitgesproken door de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.⁸ Hierin onderstreepte Nederland, als gastland en verdragspartij, zijn steun voor het Hof en benadrukte het belang van (vrijwillige) samenwerking met het Hof door alle verdragspartijen. Daarnaast heeft Nederland – net als de EU en meerdere individuele verdragspartijen – het belang van een dialoog met niet-verdragspartijen zoals de VS onderstreept. Tijdens het debat werden verder het belang van de (vrijwillige) samenwerking van de verdragspartijen met het ISH, het belang van het vermijden van dubbele standaarden, het belang van het *Trust Fund for Victims* en de rol van NGO's en mensenrechtenverdedigers genoemd. Enkele staten stonden stil bij de uitkomst van de speciale zitting van de ASP in juli 2025 over de herziening van de Kampala amendementen inzake het misdrijf agressie. Hierover werd de Kamer geïnformeerd in de Kamerbrief van 1 december 2025.⁹

Thematische debatten

Tijdens het debat over de samenwerking met het ISH (*cooperation*) benadrukten de organen van het Hof het belang van het sluiten van raamwerkovereenkomsten inzake getuigenbescherming – waarvan er tot nu toe slechts 30 zijn gesloten – en het belang van de ratificatie van het Verdrag betreffende de privileges en immuniteiten van het Internationaal Strafhof.¹⁰ Het Koninkrijk der Nederlanden benadrukte het belang van vrijwillige samenwerking en van het Verdrag van Ljubljana-Den Haag inzake internationale samenwerking bij de opsporing en vervolging van genocide, misdrijven tegen de menselijkheid, oorlogsmisdrijven en andere internationale misdrijven.¹¹ Duitsland gaf een toelichting op de nationale procedure die was voorafgegaan aan de overlevering van de Libische verdachte El Hishri aan het ISH op 1 december jl.¹²

Dit jaar vond voor het eerst ook een plenair debat plaats over het thema *non-cooperation*. Sinds de vorige ASP hebben zich drie (vermoedelijke) gevallen van *non-cooperation* voorgedaan: (1) het niet aanhouden van premier Netanyahu door Hongarije, (2) het niet aan het ISH overleveren van de door Italië aangehouden Libische verdachte El Masry, en (3) het niet aanhouden van president Poetin door Tadzjikistan. Ten aanzien van het niet aanhouden van premier Netanyahu door Hongarije hebben de rechters van het ISH vastgesteld dat er inderdaad sprake is geweest van *non-cooperation* en zij hebben deze kwestie naar de ASP verwezen.¹³ De overige twee gevallen worden nog door de rechters beoordeeld. Italië en Tadzjikistan onderstreepten tijdens het debat dat zij met het Hof een constructieve dialoog voeren over een mogelijke bevinding van *non-cooperation*. Het Hof benadrukte het belang van consultaties onder artikel 97 van het Statuut van Rome als staten problemen signaleren die de justitiële samenwerking in strafzaken met het Hof kunnen belemmeren of verhinderen. Het Koninkrijk der Nederlanden wees in deze context op

⁸ De meeste verklaringen die zijn afgelegd tijdens het algemene debat staan op de site van de 24e ASP (zie hier).

⁹ Kamerbrief over inzet jaarlijkse Vergadering verdragspartijen bij Statuut van Rome (Kamerstuk 28 498, nr. 58)

¹⁰ *Trb.* 2008, 160.

¹¹ *Trb.* 2024, 39.

¹² Zie het persbericht van het ISH van 1 december 2025: Situation in Libya: Khaled Mohamed Ali El Hishri in ICC custody.

¹³ Zie de uitspraak van de Kamer van vooronderzoek van 24 juli 2025: Finding under article 87(7) of the Statute on Hungary's non-compliance with the Court's request to cooperate in the provisional arrest of Benjamin Netanyahu and referral to the Assembly of States Parties.

het belang van consultaties onder artikel 97 en riep daarnaast de verdragspartijen op om hun verplichtingen onder het Statuut van Rome na te komen.

Begroting

In lijn met de aanbeveling van de experts van het *Committee on Budget and Finance* (CBF) heeft de ASP besloten om het budget met 0,7% te verhogen. In absolute getallen komt dit neer op een verhoging met EUR 1,4 miljoen: van EUR 195,5 naar EUR 196,9 miljoen. De verhoging houdt onder meer verband met de inflatiekosten, de behoefte aan extra tijdelijk personeel in sommige organen van het ISH en de versterking van de wervingscapaciteit van het Hof. Daarnaast heeft de ASP in lijn met de aanbeveling van het CBF besloten om het ISH wederom te machtigen om gebruik te maken van het *Contingency Fund* om de financiële impact van de sancties op te vangen en om deze buffer op te hogen van EUR 5,4 naar EUR 10 miljoen. Doordat in 2025 veel verdragspartijen hun achterstallige contributie hebben betaald, kan het *Contingency Fund* worden aangevuld tot EUR 10 miljoen zonder verhoging van de verplichte contributie.

Resoluties

De ASP heeft resoluties aangenomen over: (1) het budget voor 2026, (2) de samenwerking met het ISH, (3) enkele wijzigingen van de *Rules of Procedure and Evidence*, (4) de implementatie van aanbeveling R108 van de *Group of Independent Experts*¹⁴, (5) de procedure en de criteria voor *waivers* van het verlies van stemrechten, en (6) de omnibusresolutie.¹⁵

De wijzigingen van de *Rules of Procedure and Evidence* hebben hoofdzakelijk betrekking op de regeling inzake de *ad hoc* panels, die na interne of externe onderzoeken naar vermeend wangedrag van ambtsdragers de feitelijke bevindingen van deze onderzoeken juridisch moeten kwalificeren.

De resolutie inzake de implementatie van aanbeveling R108 van de *Group of Independent Experts* bevat onder meer de *Terms of Reference* voor deze *ad hoc* panels. De resolutie over het verlies van stemrechten voorziet in een procedure en inhoudelijke criteria met betrekking tot het aanvragen en beoordelen van *waiver*-verzoeken van verdragspartijen die door betalingsachterstanden hun stemrecht hebben verloren. De resolutie beoogt daarmee de vrijwel automatische toekenning van *waivers* die in de praktijk is ontstaan te doorbreken.

De omnibusresolutie is een verzamelresolutie met bijna tweehonderd operationele paragrafen en enkele annexen. Zoals in de inleiding is aangegeven, is in deze resolutie een passage opgenomen over een dialoog met niet-verdragspartijen, die als basis kan dienen voor het voeren van een dialoog met de VS. Voor het Koninkrijk der Nederlanden, als gastland van het ISH, is daarnaast relevant dat in het kader van de onderhandelingen over deze resolutie overeenstemming is bereikt over het vervolgen van de discussie over de mogelijkheid van inkomstenbelas-

¹⁴ In 2020 heeft een groep van onafhankelijke experts in aanbeveling «R108» aanbevolen om in geval van klachten tegen een rechter, de hoofdaanklager of een plaatsvervangend aanklager een *ad hoc* onderzoekscommissie van respectievelijk rechters of aanklagers in te stellen. Zie hier voor het rapport van de *Independent Expert Review of the International Criminal Court of the Rome Statute System*.

¹⁵ De resoluties staan op de site van de 24^e ASP (zie hier).

tingvrijstelling voor raadslieden en personen die hen assisteren, voor zover zij worden betaald uit het budget van het ISH voor de rechtsbijstand.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
D.M. van Weel

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F. van Oosten